

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XI. An lumen gloriæ sit causa principalis visionis beatæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

mentum creaturæ, sed Dei. Mihi verò dicendum est, intellectum Beati ad visionem Dei, quæ supernaturalis est, concurrere ut instrumentum obediens; quæ verò vitalis, ut causam principalem. Priorem partem suppono ex disputandis de potentia obediens. 7. disp. 5. Posterior verò probatur, Nam visio Dei, quæ vitalis est formaliter, dicitur esse à virtute innata, à qua intrinsecè viuens seipsum mouet ad actum immanentem, in eodem genere proximo vitæ cum ipsa virtute sibi intrinseca & innata: unde potius importat modum operandi, quam substantiam ipsam operationis: sed intellectus beati eodem modo operatur, quantum ad hoc, ut seipsum moueat per virtutem innatam in eodem genere proximo vitæ per actum, ad quem se mouet, quando elicit visionem Dei, ac quando elicit actum naturalem: ergo. Cuius ratio est, quia potentia vitalis, ut sic essentialiter limitatur ad certum modum operandi, à quo ne per diuinam quidem potentiam extrahi potest.

234. Confirmatur, nam operari obediens, est operari modo propriæ naturæ indubitato: sed intellectus beati, ut vitalis potentia, non operatur modo propriæ naturæ indubitato, dum elicit visionem Dei, quia ut vitalis non elicit illam, nisi à principio intrinseco, qui est modus sibi maximè connaturalis. Nec refert, quod egeat compleri lumine extrinseco, quia non eget illo, ut vitalis est formaliter, hoc est ut ab intrinseco & innato principio operatiuus, sed tantum ut productiuius est. Iuxta hanc doctrinam conciliantur prædictæ sententiæ.

SECTIO XI.

An lumen gloriæ sit causa principalis visionis beatæ?

Vasquez.
Arrubal.
Machin.
Zumel.
Bannez.
Gonzalez.

235. PRIMA sententia affirmat. Est Vasquez 1. p. disp. 47. num. 38. Arrub. disp. 19. cap. 7. Machin. disput. 16. sect. 6. Zumel disput. 2. post tertiam conclusionem, Bannez, & Gonzalez supracitat. Fundamentum est, quia lumen gloriæ proportionatur visioni, eamque producit per concursum sibi debitum. Confirmatur, nam reliqui etiam habitus infusi sunt causæ principales actuum supernaturalium, quorum sunt productiui.

Suarez.

236. SECUNDA sententia est Suarez tomo 2. Metaph. disp. 30. num. 45. asserentis, lumen gloriæ comparatum ad Deum, cui subordinatur, esse instrumentum; comparatum verò ad effectum, quem producit, esse causam proximam in suo genere principalem; sicut calor respectu ignis, qui in agendo subordinatur, est instrumentum; respectu verò caloris, ad quem producendum ordinatur, est causa principalis.

237. Mihi iuxta mea principia dicendum est, lumen gloriæ esse causam principalem

visionis beatæ, entitatiuè, non autem representatiuè considerata. Etenim visio beata considerari potest dupliciter, vel secundum entitatem, vel secundum modum, quo obiectum ipsum representat: considerata primo modo, lumen gloriæ est causa principalis, non secus ac reliqui habitus infusi respectu suorum actuum supernaturalium: quia ut sic visio non excedit lumen: considerata verò secundo modo lumen est instrumentum, non proximum, sed remotum. Est instrumentum, quia ut sic non proportionatur visioni, quæ in modo attingendi & representandi obiectum, est in ordine actus puri, cum tamen lumen sit quid potentiale: est autem instrumentum remotum, non proximum, quia lumen non attingit unà cum intellectu obiectum, visione representatum, sicut quæuis potentia cognoscitiua vitalis unà cum substantia viuens attingit obiectum cognitione expressum; sed solum producit actum visionis quoad supernaturalitatem: unde remotè tantum dicitur ad obiecti representationem concurrere, sicut habitus naturalis remotè tantum concurrat ad obiecti expressionem.

238. Ex quo elicio, lumen gloriæ non debere esse eiusdem ordinis cum visione terminatiuè considerata, uti sunt reliquæ potentia cognoscitiuæ naturales cum suis actibus naturalibus, eò quod non est proximum instrumentum respectu illius ratione representationis, quo pacto deberet esse eiusdem ordinis cum termino ipso representato, ut inductio ipsa ostendit in omnibus potentijs cognoscitiuis; sed solum ratione entitatis, sub qua ratione est eiusdem ordinis cum illa: iuxta hanc nostram sententiam reconciliari possunt reliquæ.

239. DICES: Si lumen gloriæ, sicut & reliqui habitus infusi est causa principalis respectu actuum supernaturalium: igitur proprius modus operandi Dei fieri potest connaturalis creaturæ; quia cum habitus sit quædam creatura, si illi, ut principi causæ est connaturalis ipsa operatio Dei, cuius ipse est naturaliter productiuius, ipse modus operandi proprius Dei sit connaturalis creaturæ. Resp. distinguendo consequens, proprius modus operandi Dei fieri potest connaturalis creaturæ accidentali, & concedo; substantiali, & nego. Cuius discriminis ratio est: quoniam accidens, siue ut instrumentum, siue ut princeps causa semper operatur ut proprium Dei, non ut proprium creaturæ: ut patet de calore, qui communicatus aquæ, siue agat ut instrumentum, siue ut principalis causa, semper agit ut proprietas ignis ad quem semper dicit respectum: substantia verò, cum sit ens ad se, & propter se, statim communicata alteri, fit propria illius unde non retinet neque in essendo, neque in operando relationem proprii respectu alterius naturæ, cuius est participatio: quo fit, ut propria operatio Dei communicata principio accidentali, adhuc maneat propria Dei: quia sicut

ipsum

ipsum principium accidentale, siue sit operatiuum vt instrumentum, siue vt causa principalis, semper operatur vt proprietates Dei; ita & operatio ipsa à tali principio manans semper dicitur propria operatio Dei: contra verò eadem operatio propria Dei communicata principio substantiali non maneret amplius propria Dei, sed creaturæ. Quia sicut ipsum principium substantiale fit proprium ipsius creaturæ; ita & operatio à tali principio promanans.

240. Ex dictis definitur alia quæstio, an visio beata dicenda sit connaturalis intellectui creato, informato lumine gloriæ? Negat Sotus in 4. dist. 49. q. 2. ar. 4. §. Dubitatur: quia cum non sit intellectui connaturale lumen, neque ei erit connaturalis visio, quia nulli subiecto est connaturalis actus, cui non est connaturalis potentia. Afirmat Caiet. 1. p. q. 12. art. 5. cuius sententia magis arridet: quia licet visio sit connaturalis intellectui, per se est tamen illi connaturalis ratione luminis: quod licet ad eam non concurrat vitaliter, concurrat tamen productiue, quod satis est, vt dicatur illi connaturalis. Ad hoc enim vt actus dicatur connaturalis subiecto sufficit, vt proximè producat à forma, quæ inest tali subiecto, etiam si talis forma non sit connaturalis subiecto. Cuius ratio est, quia iuxta logicorum regulas, vt aliquid possit affirmari de subiecto; sufficit, vt sub aliqua ratione illi conueniat: contra verò, vt possit aliquid negari de subiecto, debet sub nulla ratione illi conuenire: quia negatio, cum sit malignantis naturæ, distribuit per omnia. Vt igitur visio Dei possit affirmari, vt connaturalis de intellectu creato, sufficit vt illi sit connaturalis ratione luminis; contra verò, vt possit simpliciter negari, quod sit illi connaturalis, debet sub nulla ratione illi esse connaturalis.

SECTIO XII.

An potentia absoluta possit intellectus creatus videre Deum sine lumine inhærente?

241. **P** RIMA sententia communis Thomistarum negat, Capreol. in 4. dist. 49. q. 4. art. 1. concl. 2. & art. 3. ad primum Scoti contra secundam concl. Palud. q. 1. ar. 3. concl. 3. vbi quamuis affirmet posse beatos de potentia absoluta Deum videre sine lumine, id tamen docet, supponendo visionem creatam effici posse à solo Deo. Cæterum si debeat intellectus actiue concurrere ad illam: Oportet, inquit, praeintelligere, quod prae moueatur à Deo ad illam eliciendam. Soti in 4. d. 49. q. 2. ar. 4. §. Quod si arguas, quamuis, vt ibidem fatetur, iunior aliter senserit. Ferrar. 3. contra Gent. c. 54. ad primum, Caiet. 1. p. q. 12. ar. 5. ad tertium. Bannez ibid. dub. 3. Gonzal. d. 27. sect. 3. Zumel disp. 2. Qui tamen diuisi sunt:

nam alij putant, necessarium esse lumen habituale permanens; alij sufficere fluens per modum dispositionis facile transeuntis, coadiuantis intellectum ad productionem actus beatifici.

242. Probant primò auctoritate S. Doctoris 2. 2. q. 175. ar. 3. ad secundum, Dicendum, inquit, quod diuina essentia videri ab intellectu creato non potest, nisi per lumen gloriæ, quod dupliciter participari potest, vno modo per modum formæ immanentis, & sic beatos facit sanctos in Patria, alio modo per modum cuiusdam passionis transeuntis, vt fuit in Paulo: & 3. contra Gent. c. 53. Impossibile est, quod essentia Dei fiat intelligibilis forma alicuius intellectus creati, nisi per hoc, quod aliquam diuinam similitudinem intellectus creatus participet. Hæc igitur diuina similitudinis participatio necessaria est, ad hoc quod Dei substantia videatur: hæc ille. Est autem hæc diuinæ similitudinis participatio, vt ibidem Doctor Angelicus explicat, lumen gloriæ roborans & confortans intellectum in actu primo ad Dei visionem eliciendam.

243. Secundò ratione. Implicat intellectus intelligere, absque intrinseca virtute intelligendi; sed intellectus creatus ex se caret virtute intelligendi Deum in seipso: ergo implicat illum in seipso intelligere, absque superaddita virtute inhærente. Minor claret. Maior probatur, quoniam intellectus est principium vitale, de cuius essentia est, vt per intrinsecam virtutem operetur. Consequentia verò constat, quia si intellectus ex se non habet hanc vim intuenti Deum, eam recipere debet ab extrinseco, vt per illam fiat potens ad videndum Deum. Confirm. Nā esto Deus possit se solo facere, quidquid potest cum causa secunda, non tamen potest facere, vt causa secunda agat, sine intrinseca virtute agendi: ergo licet possit Deus se solo producere visionem sui in mentibus beatorum, non tamen facere potest, vt beati ipsum videant sine intrinseca virtute videndi; Nam hæc est causa formalis, quæ sine intrinseca forma suppleri non potest.

244. Tertiò. Visio Dei est quoad substantiam supernaturalis: sed vt sic debet effectiue ab intellectu procedere: igitur cum in eo non supponatur vis innata supernaturalis, debet ab extrinseco infundi, & præsupponi tanquam actus primus, ad actum secundum essentialiter requisitus.

245. Quartò. In visione beata dari debet ratio sub Qua intellectus tendat ad Deum; sed hæc non potest esse naturalis, sed supernaturalis: igitur necessariò in intellectu beati supponi debet forma aliqua supernaturalis actiua inhærens. Confirm. quia per rationem sub Qua, tenentem se ex parte potentie distinguitur vnus actus ab alio, quando vterque procedit ab eadem potetia, & vterque distinguitur specie: sed visio beata, vt procedit ab eadem potentia intellectiua habet distinctum modum genericum ab eo, quem habent reliqui actus naturales: ergo ex parte potentie dari debet ratio sub Qua, genericè distincta ab ijs, quæ sunt principia actuum naturalium.